

**B.A. 5th Semester (General) Examination, 2019 (CBCS)****Subject : Sanskrit****Paper : SEC-III****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words as far as practicable.***Instruction****নির্দেশাবলী**

প্রশ্নপত্রের Group-A and Group-B ইতি বিভাগদ্বয় বর্ততে। প্রথমত: পরীক্ষার্থীঃ সাবধানতয়া স্বপঠিত একো বিভাগে নিশ্চেতব্যঃ। ততঃচ যথানির্দেশং প্রশ্নাঃ সমাধেয়াঃ।

এই প্রশ্নপত্রে Group-A এবং Group-B এই দুটি বিভাগ বর্তমান। পরীক্ষার্থীরা উল্লিখিত দুটি বিভাগের মধ্যে তাদের পঠিত একটি বিভাগ থেকে প্রশ্নগুলির উত্তর দেবেন।

**Group-A****বিভাগ - 'ক'**

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यञ्चानां प्रश्ननाम् उत्तरं प्रदेयम्। तेषु द्वितयस्योत्तरं संस्कृतभाषया कार्यम्। 2×5=10  
 निम्नलिखित প্রশ্নগুলির মধ্যে যে কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও। তার মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।

- ক: কাञ्चीপতিরাসীত্?  
কাঙ্কীপতি কে ছিলেন?
- চৌরা: কথং রাজ: সমীপম্ আনীতা:?  
চোরগুলিকে কেন রাজার কাছে আনা হয়েছিল?
- চৌরাণাং কীদৃশো দণ্ডো নির্ধারিত:?  
চোরদের জন্য কী প্রকার দণ্ড নির্ধারণ করা হয়েছিল?
- চতুর্থ: চৌর: কিং চিন্তিতবান্?  
চতুর্থ চোর কী চিন্তা করেছিল?
- কা বিদ্যা চোরেণ অধিগতাশীত্?  
কোন বিদ্যা চোরের অধিগত ছিল?
- ধর্মাধ্যক্ষেন কিমুক্তম্?  
ধর্মাধ্যক্ষ কী বলেছিলেন?

**Please Turn Over**

(g) चतुर्थेन चौरैः किमुक्तम्?

चतुर्थे चोर की बनेछिन?

(h) प्रकृतिप्रत्ययः निरूप्यताम् (यथेच्छं द्विकम्) -

प्रकृति प्रत्यय निरूपण करो (ये कौनो दूटि) -

प्रत्यासन्ने, वधूव, आरोप्य

2. 'हामविद्यकथायाः नामकरणस्य सार्थकतां प्रदर्शय।

10

हामविद्यकथा এই নামের সার্থকতা দেখাও।

Or,

'हामविद्यकथा' - इति आख्यानं संक्षेपेन उपस्थाप्यताम्।

হামবিদ্যকথা - গল্পটির সংক্ষিপ্ত বিবরণ দাও।

3. संस्कृतभाषया निबन्धमेकं लिख्यताम्:

10

সংস্কৃতভাষায় একটি নিবন্ধ রচনা করো :

(a) रवीन्द्रनाथः

(b) कालिदासः

(c) विद्वान् सर्वत्र पूज्यते

(d) तव प्रियः ऋतुः

4. बोधपरीक्षणं लिख्यताम् :

বোধ পরীক্ষা লেখো :

अस्ति कल्याणकटकवास्तव्यो भैरवो नाम व्याधः। स चैकदा मृगयार्थं भ्राम्यन् विन्ध्याटवीमध्यं गतः। तेन तत्र व्यापादितं मृगमादाय गच्छता घोराकृतिः शुक्रो दृष्टः। ततस्तेन व्याधेन मृगं भूमौ निधाय शुक्रः शरेणाहतः। शुकरेणाप्यागत्य घनघोरगर्जनं कुर्वाणेन व्याधो हतश्छिन्नमूलद्रुमवत् भूमौ पपात।

(a) कल्याणकटके कः वसति स्म?

(b) स भ्राम्यन् कुत्र गतः? किमर्थञ्च?

(c) स व्यापादितं मृगमादाय किं दृष्टवान्?

(d) ततः स मृगं भूमौ निधाय किमाहतवान्?

(e) व्याधः केन प्रकारेण पपात?

2+2+2+2+2=10

Or,

आसीत् वाराणस्यां कर्पूरपट्टे नाम रजकः। स चैकदा निर्भयं प्रसुप्तः। तदनन्तरं तस्य द्रव्याणि हर्तुं तद्गृहं चौरः प्रविष्टः। तस्य प्राङ्गणे गर्दभो बद्धस्तिष्ठति, कुक्कुरश्च उपविष्टः। तं चौरमवलोक्य गर्दभः श्वानमाह - भवतोऽयं व्यापारः, तत् किमिति त्वमुच्चैः शब्दं कृत्वा स्वामिनं न जागरयसि?

(a) किमासीत् रजकस्य नाम?

(b) रजकस्य गृहे कः कथं प्रविशति?

(c) तदा रजकस्य गृहे किं दृष्टम्?

(d) चौरं दृष्ट्वा गर्दभः कुक्कुरं किमाह?

2+2+3+3=10

### Group-B

#### 'ख'-विभाग

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। तेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं संस्कृतभाषया लिख्यताम्। 2×5=10

अधोलिखित प्रश्नसमূহের মধ্যে যে কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও। তার মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।

(a) महाभारतस्य रचयिता कः? अस्मिन् महाकाव्ये कति पर्वाणि सन्ति? द्वयोः नाम लिख्यताम्।

মহাভারতের রচয়িতা কে? এই মহাকাব্যে ক'টি পর্ব আছে? দুটির নাম লেখো।

(b) रामायणे कति काण्डानि सन्ति? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।

রামায়ণে ক'টি কাণ্ড আছে? তাদের নাম লেখো।

(c) क आसीत् सुबन्धुः? तद्विरचित-ग्रन्थस्य नाम लिख्यताम्।

সুবন্ধু কে ছিলেন? তাঁর রচিত গ্রন্থের নাম লেখো।

(d) को नाम नवसाहसार्कचरितस्य रचयिता?

নবসাহসার্কচরিতের রচয়িতার নাম কী?

(e) चत्वारः ब्राह्मणाः कथं वसन्ति स्म?

চার ব্রাহ্মণ কীভাবে বসবাস করতো?

(f) ब्राह्मणाः कुत्र गताः?

ব্রাহ্মণেরা কোথায় গিয়েছিল?

(g) द्वितीय - पण्डित-मतेन कः प्रकृतः बान्धवः?

দ্বিতীয় পণ্ডিতের মতে প্রকৃত বন্ধু কে?

(h) ब्राह्मणाः किं कर्तुमैच्छन्?

ব্রাহ্মণেরা কী করতে চেয়েছিলেন?

2. संस्कृतभाषया टीकाद्वयं लिख्यताम् :

5×2=10

সংস্কৃতভাষায় টীকা লেখো (যে কোনো দুটি) :

(a) कथासरित्सागरः

(b) हितोपदेशः

(c) हर्षचरितम्

(d) दीर्घसूत्री विनश्यति

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु यथाकामं द्वितयं समाधीयताम्।

অধোনির্দিষ্ট প্রশ্নসমূহের মধ্যে যে কোনো দুটির উত্তর দাও।

(a) “लोकव्यवहारज्ञानशून्यमूर्खपण्डितचतुष्टयकथा” - इत्यंशः स्वभाषया आलोच्यताम्।

“লোকব্যবহারজ্ঞানশূন্যমূর্খপণ্ডিতচতুষ্টয়কথা” - গল্পটি নিজের ভাষায় লেখো।

(b) ब्राह्मणपुत्रान् कथं पण्डितमूर्खाः इति कथ्यते?

ব্রাহ্মণ পুত্রদের পণ্ডিতমূর্খ বলা হয়েছিল কেন?

(c) संक्षिप्ता टीका कार्या - कादम्बरी।

সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো - কাদম্বরী।

(d) संस्कृतकथासाहित्यमाश्रित्य एकः प्रबन्धः रचनीयः।

সংস্কৃত গল্পসাহিত্যকে আশ্রয় করে একটি প্রবন্ধ রচনা করো।